

POSTANOWIENIE

18 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi dłużniczki B.L. o stwierdzenie niezgodności
z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Bytowie
z 20 listopada 2023 r., I Co 299/23 (I Co 124/24),
wydanego w sprawie ze skargi dłużniczki B.L.
z udziałem P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i dłużnika D.L.
w przedmiocie skargi na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym
w Bytowie P.S. w sprawie GKm [...],

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 listopada 2023 r. Sąd Rejonowy w Bytowie utrzymał w mocy postanowienie referendarza sądowego z 22 września 2023 r. oddalające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, zaskarżone przez dłużniczkę B.L. Od powyższego postanowienia dłużniczka złożyła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia z uwagi na naruszenie wszystkich przepisów Konstytucji, w tym prawa do sądu i rzetelnego procesu, a także artykułu k.p.c. dotyczącego dwuinstancyjności postępowania. Wniosła również o przekazanie do rozpoznania sprawy przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego celem zbadania legalności orzekania w sprawie przez sędziego sprawozdawcę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze innych środków prawnych przysługujących stronie na podstawie kodeksu nie było i nie jest możliwe. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, ma postawione przez ustawodawcę wysokie wymagania formalne i merytoryczne, określone precyzyjnie w art. 424⁵ k.p.c. Brak zawarcia w środku zaskarżenia tzw. konstrukcyjnych elementów skargi, o których mowa w art. 424⁵ § 1 k.p.c., prowadzi do odrzucenia skargi *a limine* (postanowienie SN z 29 sierpnia 2007 r., IV CNP 115/07).

Zgodnie z aktualnym stanem prawnym skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia przysługuje więc od prawomocnych wyroków sądu drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie oraz od postanowień, co do istoty sprawy kończących postępowanie, wydanych przez sąd drugiej instancji w postępowaniu nieprocesowym, w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądów państw obcych oraz w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą (art.: 424¹, 519², 1148¹ § 3, 1151¹ § 3 i 1215 § 3 zd. drugie k.p.c.). Poza kontrolą w tym trybie pozostają wszystkie orzeczenia, które zapadają w formie postanowień, niezależnie od tego, czy mają charakter kończących postępowanie w sprawie, czy też nie (por. postanowienie SN z 20 października 2023 roku, I CNP 71/23). Ustawodawca wykluczył zatem możliwość zaskarżenia w tym trybie postanowienia Sądu w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych i już tylko z tego względu skarga B. L. podlega odrzucenia.

Na marginesie trzeba zaznaczyć, że ze względu na to, iż wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia inicjuje postępowanie przed Sądem Najwyższym, w takim przypadku obowiązuje

zastępstwo stron przez adwokata lub radcę prawnego (art. 87¹ § 1 *in fine* k.p.c.). Niespełnienie tego wymogu skutkuje odrzuceniem skargi.

Na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy odrzuca skargę, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd niższej instancji, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 424⁵ § 1, jak również skargę z innych przyczyn niedopuszczalną.

Stopień wadliwości skorzystania przez stronę z wybranego środka nie uzasadniał odwoływania się przez Sąd Najwyższy również do niewypełnienia przez skarżącą elementarnych wymogów konstrukcyjnych skargi, których dopuściła się skarżąca (art. 424⁵ § 1 pkt 2-6 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 767⁴ § 3 k.p.c. w zw. z art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

(R.N.)

[r.g.]